

พฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะในกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาสวนเบญจกิติ

Behavioral Pattern of Bangkok Public Park Usage : The Study of Benjakiti Park

นางสาวณัฐญา ศิลป์ประกอบ*, รองศาสตราจารย์ ดร. สณชัย ลบแยม**

Nattaya Silprakob*, Associate Professor Sonchai Lobyam, Ph.D.**

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจพฤติกรรมการใช้บริการสวนสาธารณะมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคุณลักษณะ พฤติกรรมการเดินทาง และค่าใช้จ่าย กับพฤติกรรมใช้บริการสวนสาธารณะ และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมมาใช้สวนสาธารณะ โดยใช้สวนเบญจกิติเป็นกรณีศึกษา ด้วยการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้มาใช้บริการสวนเบญจกิติ จำนวน 400 ตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา สถิติทดสอบไคสแควร์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยมีคำถามงานวิจัย คือ คุณลักษณะ พฤติกรรมการเดินทาง และค่าใช้จ่าย ของผู้ใช้บริการสวนสาธารณะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการสวนสาธารณะอย่างไร และปัจจัยใดมีผลต่อการเลือกใช้บริการสวนสาธารณะของคนกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษา พบว่า สวนเบญจกิติมีผู้ใช้งานหลัก คือ ผู้ใช้บริการที่อาศัยอยู่โดยรอบสวนสาธารณะ ซึ่งมีความถี่ในการมาสวนสาธารณะเป็นประจำ เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้ใช้สวนสาธารณะกับพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะ พบว่า อายุ อาชีพ รายได้ รูปแบบที่อยู่อาศัย และระยะทางที่อยู่อาศัยมีผลต่อพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะที่แตกต่างกัน ทำให้การที่ผู้ใช้บริการอยู่ในระยะทางใกล้จะมีความถี่ในการมาสวนเบญจกิติมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเดินทางกับพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะพบว่ามีผลต่อความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำให้สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 2 สวนเบญจกิติส่งผลให้มูลค่าเศรษฐกิจโดยรวมเพิ่มขึ้นนั้นเป็นจริง นอกจากนี้ยังวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมาเลือกใช้สวนสาธารณะ พบว่า การที่สวนสาธารณะมีกิจกรรมที่หลากหลายในพื้นที่ มีผลต่อความถี่ในการมาใช้สวนเบญจกิติ สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 กิจกรรมที่หลากหลายขึ้นความถี่การมาใช้บริการสวนเบญจกิติจะมากขึ้นนั้นเป็นจริง

คำสำคัญ : ผู้ใช้บริการสวนสาธารณะ, สวนสาธารณะ

---

* ภาควิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

** รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ABSTRACT

This research therefore aims to explore the behavior of using public parks and analyze the relationship between the characteristics, travel behavior and expenses with the behavior of using public park services and analyze factors affecting behavior in using the park. Using Benjakitti Park as a case study. By collecting data using questionnaires from 400 samples of Benjakitti Park users, the data were then analyzed with descriptive statistics, Chi-square test statistic and multiple regression analysis. The research question is characteristics and travel behavior, and expenses How do the characteristics of park users relate to their behavior in using park services? And what factors affect Bangkok people's choice of public park services?

The results of the study found that Benjakitti Park's main users are users who live around the park, who have a higher frequency of coming to the park than users who live far from the park. When analyzing the relationship between park user characteristics and park use behavior, it was found that age, occupation, income, and residential type And the distance between residences and parks has different effects on park use behavior. As a result, users who live in close proximity will have a higher frequency of coming to Benjakitti Park. This is consistent with research hypothesis number 1. As for the relationship between travel behavior and public park use behavior, it was found that travel patterns Time spent traveling and expenses It has a statistically significant effect on the relationship with public park use behavior. This makes it consistent with research hypothesis number 2. Benjakitti Park results in an increase in the value of the surrounding economy. It is true. In addition, the factors affecting people choosing to use the park were also analyzed. It was found that the park has a variety of activities in the area. It affects the frequency of coming to use Benjakitti Park. Consistent with research hypothesis number 3, the more diverse the activities, the higher the frequency of using Benjakitti Park's services will be true.

Keyword : User, Park

บทนำ (Introduction)

กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางของทุก ๆ ด้านของประเทศ เช่น เศรษฐกิจ ขนส่ง หรือการศึกษา จึงมีส่วนทำให้กรุงเทพมหานคร กลายเป็นนครที่มีความโตเร็วที่สุดในโลก (The most primate city on earth) (Sternstein, 1986) เป็นเมืองที่มีประชากรเป็นอันดับสองของไทยถึง 35 เท่า (ปราโมทย์ ประสาทกุล และคนอื่นๆ, 2550) เป็นเมืองที่ผู้คนทำกิจกรรมทั้งในช่วงเช้าและช่วงค่ำ (จิตต์นกรูทเทพ, 2565) ทำให้คนกรุงเทพมหานคร ใช้เวลาในการทำงาน 6 วันต่อสัปดาห์ เฉลี่ยวันละ 8 ชั่วโมงขึ้นไป ซึ่งหมายถึงประชากรวัยแรงงานในกรุงเทพฯ

ทำงานมากกว่า 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (ฐานเศรษฐกิจ, 2566) ซึ่งจากผลสำรวจของ Kisi บริษัทเทคโนโลยีให้คำปรึกษาด้านการทำงาน เมืองที่มีประชากรที่มีชั่วโมงการทำงานที่ยาวนาน และชีวิตไลฟ์สไตล์ขาดความสมดุลมากที่สุด พบว่า กรุงเทพฯ เมืองหลวงของไทยติดอันดับ 3 ของผลสำรวจชุดนี้ จะเห็นได้ว่าคนกรุงเทพฯ มีเวลาและตัวเลือกในการพักผ่อนนอกบ้านไม่มากนัก สำหรับนั่งผ่อนคลายหรือออกกำลังกาย (กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 2565) ซึ่งตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ยมาตรฐานขององค์การอนามัยโลก (WHO) กำหนดพื้นที่สีเขียวต่อหัวประชากรในเกณฑ์ที่เหมาะสมของเมือง ควรอยู่ที่ 9 ตร.ม./คน (มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2560) แต่ปัจจุบันพื้นที่สีเขียวเฉลี่ยของกรุงเทพฯ อยู่ที่ 6.18 ตร.ม./คน สวนสาธารณะต่อหัวประชากรยังต่ำกว่าเกณฑ์มาก สิ่งที่คนเมืองต้องการกันอย่างแท้จริงในเวลานี้ เป็นพื้นที่ปอดที่ช่วยกรองอากาศและผลิตอากาศบริสุทธิ์ ขณะเดียวกันก็สามารถเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจให้สามารถทำกิจกรรมผ่อนคลายความตึงเครียดของเมืองใหญ่ (พรเทพ เสง, 2561) ซึ่งสวนสาธารณะขนาดใหญ่ในย่านสุขุมวิทที่พร้อมไปด้วยกิจกรรมมากมายอย่าง สวนเบญจกิติ สวนสาธารณะที่แห่งนี้ถือเป็นสวนน้ำแห่งแรกของกรุงเทพมหานคร (Ppjourney, 2023)

อย่างไรก็ตามปัจจุบันงานวิจัยในประเทศไทยมีการศึกษาในหัวข้อการศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการสวนสาธารณะอย่างกว้างขวาง แต่วิจัยการศึกษาพฤติกรรมมาใช้บริการสวนเบญจกิติไม่กว้างขวางนัก เนื่องจากสวนเบญจกิติมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการทำกิจกรรมยามว่างของคนในกรุงเทพฯ งานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นการศึกษาพฤติกรรมมาใช้สวนสาธารณะของสวนเบญจกิติ โดยมีสมมุติฐานงานวิจัย คือ (1) การที่ผู้ใช้บริการอยู่ในระยะทางใกล้จะมีความถี่ในการมาสวนเบญจกิติมากกว่า (2) สวนเบญจกิติส่งผลให้มูลค่าเศรษฐกิจโดยรวมเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และ (3) เมื่อมีกิจกรรมที่หลากหลายขึ้นความถี่การมาใช้บริการสวนเบญจกิติจะมากขึ้น เพื่อช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมการใช้บริการสวนสาธารณะนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสวนสาธารณะและพื้นที่เมืองภายในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective)

- (1) เพื่อสำรวจพฤติกรรมมาใช้บริการสวนสาธารณะ
- (2) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคุณลักษณะ พฤติกรรมการเดินทาง และค่าใช้จ่าย กับพฤติกรรมมาใช้บริการสวนสาธารณะ
- (3) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมมาใช้สวนสาธารณะ

อุปกรณ์และวิธีการ (Materials and Method)

- (1) การศึกษาทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสวนสาธารณะที่เหมาะสมกับพฤติกรรม การใช้บริการสวนสาธารณะของคนเมือง โดยการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกรอบแนวคิดวิจัย และการตั้งสมมุติฐาน

(2) การออกแบบการวิจัย งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการสวนสาธารณะ โดยรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเป็นหลักและวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้ใช้บริการสวนสาธารณะกับพื้นที่ที่ศึกษาในลักษณะต่าง ๆ กันที่มีนัยสำคัญเกี่ยวกับการใช้บริการสวนสาธารณะ

(3) การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลทุติยภูมิได้รวบรวมข้อมูลทฤษฎีและงานวิจัย เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้บริการสวนสาธารณะ และรูปแบบของสวนสาธารณะ ส่วนข้อมูลด้านปฐมภูมิแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลการใช้บริการสวนสาธารณะ และปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการสวนสาธารณะแบบสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

(4) การวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย ข้อมูลด้านการออกแบบ สถิติ และพฤติกรรมการใช้บริการสวนสาธารณะ เพื่อวิเคราะห์ความต้องการของผู้มาใช้บริการ ส่วนข้อมูลจากแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ วิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา เพื่อวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ แล้วนำผลลัพธ์จากการวิเคราะห์สรุปเป็นผลการวิจัย

ผลและวิจารณ์ (Result and Discussion)

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม ในภาพรวมผู้ใช้บริการสวนเบญจกิติ มีคุณลักษณะส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอยู่ในวัยทำงาน อายุ 24-35 ปี สถานภาพโสด มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชนและนักเรียนหรือนักศึกษา เป็นกลุ่มที่มีรายได้ปานกลางเฉลี่ยต่อเดือน 10,000- 19,999 บาท ส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ในบ้านเดี่ยวส่วนตัวและคอนโดมิเนียม

1) การเปรียบเทียบผู้ใช้บริการสวนสาธารณะที่อาศัยอยู่โดยรอบสวนเบญจกิติและไม่ได้อยู่อาศัย โดยรอบสวนเบญจกิติ พบว่า ผู้ใช้บริการสวนสาธารณะทั้ง 2 กลุ่ม มีผลการวิเคราะห์ไปในทิศทางเดียวกัน ที่ผู้ใช้บริการที่ไม่ได้อยู่อาศัยโดยรอบสวนเบญจกิติมีจำนวนมากกว่าแต่จะมีความแตกต่างกัน ในด้านคุณลักษณะคือ ผู้ใช้บริการที่อาศัยอยู่โดยรอบสวนเบญจกิติที่อยู่ในช่วงอายุสูงวัยจะมาใช้บริการมากกว่า ส่วนผู้ใช้บริการอาชีพราชการและอาศัยอยู่อาคารพาณิชย์กรรมที่มาใช้บริการมากกว่า สาเหตุมาจากที่ดินโดยรอบสวนเบญจกิติเป็นที่ดินประเภทราชการและที่ดินประเภทพาณิชย์กรรม ส่วนด้านพฤติกรรมในการเดินทางผู้ใช้บริการที่อาศัยอยู่โดยรอบสวนเบญจกิติจะใช้เวลาต่ำกว่า 10 นาที ใช้รูปแบบการเดินทาง ว่าง บันจอร์ยาน และจักรยานยนต์ ซึ่งเป็นการเดินทางส่วนบุคคล ซึ่งผู้ใช้บริการอยู่ไกลจะมีค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าผู้ใช้บริการที่อยู่ใกล้ ส่วนด้านพฤติกรรมการใช้จะเห็นได้ว่าผู้ใช้บริการหลัก คือ ผู้ใช้บริการที่อยู่อาศัยโดยรอบสวนเบญจกิติ เนื่องจากมีความถี่ในการใช้บริการประจำ

2) การเปรียบเทียบผู้ใช้บริการสวนเบญจกิติในวันธรรมดากับวันหยุด พบว่า ผู้ใช้สวนสาธารณะทั้ง 2 กลุ่ม มีผลการวิเคราะห์ไปในทิศทางเดียวกัน ที่ผู้ใช้บริการในวันหยุด (เสาร์ - อาทิตย์) มีจำนวนมากกว่าแต่จะมีความแตกต่างกัน ในด้านพฤติกรรมจะเห็นได้ว่าผู้ใช้บริการในวันธรรมดาจะมาบ่อยกว่าวันหยุด เนื่องจากผู้ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นในวัยทำงานและพื้นที่โดยรอบเป็นย่านพาณิชย์กรรมจึงทำให้ผู้ใช้บริการวัยทำงานมาบ่อย และกิจกรรมที่ทำก็จะเป็นการพักผ่อน

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะ พฤติกรรมการเดินทาง และพฤติกรรมการใช้จ่ายในการมาสวนสาธารณะกับพฤติกรรมการใช้และค่าใช้จ่ายในการมาใช้บริการสวนสาธารณะ

1) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะกับพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะ พบว่า วันที่ไปและช่วงเวลาที่ใช้ไปใช้สวนสาธารณะมีผลจากตัวแปรต้นจำนวนมากที่สุด ส่วนระยะทางและรูปแบบที่อยู่อาศัยเป็นตัวแปรที่มีผลต่อพฤติกรรมมากที่สุด ทำให้สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 คือ ระยะทางที่อยู่อาศัยกับสวนสาธารณะที่แตกต่างกันจะมีผลต่อพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จากผู้ใช้บริการหลักของสวนเบญจกิติเป็นผู้ที่อยู่อาศัยโดยรอบสวนสาธารณะ ส่งผลให้สมมติฐานการที่ผู้ใช้บริการอยู่ภายในระยะทางใกล้จะมีความถี่ในการมาสวนเบญจกิติมากกว่านั้นเป็นจริง (ตารางที่:1)

2) ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเดินทางกับพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะ พบว่า ความถี่ในการมาใช้บริการก็มีผลต่อตัวแปรต้นจำนวนมากที่สุด ส่วนเวลาที่ใช้ในการเดินทางและค่าใช้จ่ายมีผลกับพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะมากที่สุด ซึ่งจากการวิเคราะห์ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้จ่ายกับค่าใช้จ่ายในการมาสวนสาธารณะ เห็นได้ว่าพฤติกรรมการใช้จ่ายที่มีผลต่อค่าใช้จ่าย คือ รูปแบบการเดินทางและกิจกรรมหลังจากใช้บริการสวนสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 คือ ค่าใช้จ่ายที่ต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะที่ต่างกัน ส่วนรูปแบบการเดินทาง และกิจกรรมหลังจากใช้บริการสวนสาธารณะส่งผลต่อค่าใช้จ่ายในการมาสวนสาธารณะที่ต่างกันอาจส่งผลให้มูลค่าเศรษฐกิจโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญ (ตารางที่:2)

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะกับพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะ

	ความถี่	เวลาที่ใช้	วันที่ไป	ช่วงเวลา
1) เพศ	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีความสัมพันธ์
2) อายุ	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีความสัมพันธ์	มีความสัมพันธ์	มีความสัมพันธ์
3) อาชีพ	มีความสัมพันธ์	มีความสัมพันธ์	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีความสัมพันธ์
4) รายได้	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีความสัมพันธ์	มีความสัมพันธ์	มีความสัมพันธ์
5) รูปแบบที่อยู่	มีความสัมพันธ์	ไม่มีความสัมพันธ์	มีความสัมพันธ์	มีความสัมพันธ์
6) ระยะทาง	มีความสัมพันธ์	มีความสัมพันธ์	มีความสัมพันธ์	มีความสัมพันธ์

ที่มา ผู้วิจัย

ตารางที่ 2 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเดินทางกับพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะ

	ความถี่	เวลาที่ใช้	วันที่ไป	ช่วงเวลา
รูปแบบการเดินทาง	มีความสัมพันธ์	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีความสัมพันธ์
เวลาที่ใช้ในการเดินทาง	มีความสัมพันธ์	มีความสัมพันธ์	มีความสัมพันธ์	ไม่มีความสัมพันธ์
ค่าใช้จ่าย	มีความสัมพันธ์	มีความสัมพันธ์	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีความสัมพันธ์

ที่มา ผู้วิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการของนครกรุงเทพมหานคร

การวิจัยพบว่าลักษณะของผู้ใช้บริการในเรื่อง เพศ บุคคลที่มาด้วย ช่วงเวลา และกิจกรรม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความถี่ในการใช้บริการอย่างมีนัยสำคัญ โดยผลการศึกษารูปได้พบว่า เพศหญิงมีความถี่ในการมามากกว่าเพศชาย, ผู้ใช้บริการที่มาคนเดียวมีความถี่ในการมามากกว่าผู้ใช้ที่หลายคน, ผู้ใช้บริการในช่วงเช้ามีความถี่ในการมามากกว่าช่วงเย็น และผู้ที่มาทำกิจกรรมอื่น ๆ มีความถี่ในการมามากกว่าการมาพักผ่อน สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 กิจกรรมที่หลากหลายขึ้นความถี่การมาใช้บริการสวนเบญจกิติจะมากขึ้น นั้นเป็นจริง (ตารางที่:3)

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการของนครกรุงเทพมหานคร

ตัวแปร		B	P-value
คุณลักษณะ	เพศ - หญิง	0.102	0.029*
พฤติกรรมการใช้	บุคคลที่มาสวนสาธารณะด้วย - มากกว่า 1 คน	-0.224	0.000*
สวนสาธารณะ	ช่วงเวลา - ช่วงเย็น	-0.096	0.052*
	กิจกรรมที่ทำ - พักผ่อน	-0.226	0.000*
Multiple R			0.363
R Square			0.132
Significance F			1.84E-11

ที่มา ผู้วิจัย

บทสรุป (Conclusion)

อธิบายสมมติฐานการวิจัย 3 ข้อ ได้แก่ การที่ผู้ใช้บริการอยู่ภายในระยะทางใกล้จะมีความถี่ในการมาสวนเบญจกิติที่มากกว่า สวนเบญจกิติส่งผลให้มูลค่าเศรษฐกิจโดยรวมเพิ่มสูงขึ้น และ เมื่อสวนเบญจกิติมีกิจกรรมที่หลากหลายขึ้นความถี่การมาใช้บริการสวนเบญจกิติจะมากขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) การที่ผู้ใช้บริการอยู่ภายในระยะทางใกล้จะมีความถี่ในการมาสวนเบญจกิติที่มากกว่า

จากการทดสอบสถิติไคสแควร์ ความสัมพันธ์ระหว่างระยะทางที่อยู่อาศัยกับความถี่การใช้สวนสาธารณะมีค่าสถิติทดสอบ P-value น้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งผู้ใช้บริการแบบประจำที่อาศัยอยู่ใกล้สวนเบญจกิติ (ไม่เกิน 5 กม.) มีจำนวนมากกว่าผู้ใช้บริการแบบประจำที่อาศัยอยู่ไกลสวนเบญจกิติ (เกิน 5 กม.) และยังได้วิเคราะห์เปรียบเทียบระยะทางของผู้ที่อาศัยอยู่ (ไม่เกิน 5 กม.) กับไม่อาศัยอยู่ (เกิน 5 กม.) โดยรอบสวนสาธารณะ ซึ่งส่วนใหญ่ของผู้ใช้บริการจะเป็นกลุ่มที่ไม่ได้อาศัยอยู่โดยรอบสวนเบญจกิติ แต่ผู้ใช้บริการหลักจะเป็นกลุ่มที่อาศัยอยู่โดยรอบสวนเบญจกิติ เนื่องจากมีความถี่ในการใช้บริการที่อยู่เป็นประจำ นอกจากนี้ยังมีผู้ช่วยสูงอายุ อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ อาศัยอยู่อาคารพาณิชย์กรรม และผู้ใช้เวลาเดินทางไม่เกิน 10 นาที ที่เป็นกลุ่มที่อยู่อาศัยโดยรอบมีมากกว่า เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระยะทางที่อยู่อาศัยกับวันที่ไปใช้บริการมีค่าสถิติทดสอบ P-value น้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งเปรียบเทียบจากวันที่มาใช้บริการจะเห็นได้ว่า ผู้ใช้บริการที่อาศัยอยู่ใกล้สวนเบญจกิติ (ไม่เกิน 5 กม.) มีจำนวน

มากกว่า 1 เท่า ของผู้ใช้บริการที่อาศัยอยู่ไกลสวนเบญจกิติ (เกิน 5 กม.) และจากการเปรียบเทียบผู้ใช้บริการที่มาใช้บริการในวันธรรมดากับวันหยุดสังเกตได้ว่า ผู้ใช้บริการประจำจะมาในวันธรรมดามากกว่าวันหยุด สมมติฐานการวิจัยนั้นจึงเป็นจริง

(2) สวนเบญจกิติส่งผลให้มูลค่าเศรษฐกิจโดยรวมเพิ่มสูงขึ้น

จากการทดสอบสถิติไคสแควร์ ความสัมพันธ์ค่าใช้จ่ายกับความถี่ และวันที่ไปใช้บริการสวนสาธารณะ มีค่าสถิติทดสอบ P-value น้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งผู้ใช้บริการส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายตั้งแต่ น้อยกว่า 100 บาท - มากกว่า 500 บาท (ร้อยละ 70) และจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบระยะทางของผู้ใช้ที่อาศัยอยู่กับไม่อาศัยอยู่โดยรอบสวนสาธารณะ ส่วนใหญ่ของผู้ใช้บริการจะเป็นกลุ่มที่ไม่ได้อาศัยอยู่โดยรอบสวนเบญจกิติ ซึ่งเลือกให้รูปแบบการเดินทางเป็น รถยนต์ส่วนตัว รถไฟฟ้า BTS/MRT และรถบริการสาธารณะ ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่สูงขึ้น นอกจากนี้ยังมีการใช้บริการ ร้านค้า/ห้างสรรพสินค้า และร้านอาหาร เป็นการกระตุ้นให้ใช้จ่ายทั้งก่อนและหลังมาสวนสาธารณะเนื่องจากระยะทางที่ไกลจากที่อยู่อาศัย ส่วนความสัมพันธ์รูปแบบการเดินทาง และกิจกรรมหลังมาสวนสาธารณะกับค่าใช้จ่าย มีค่าสถิติทดสอบ P-value น้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน จะเห็นได้ว่ากลุ่มผู้ใช้บริการที่มีค่าใช้จ่ายจะเลือกใช้บริการรถไฟฟ้า BTS/MRT และกิจกรรมหลังจากมาสวนสาธารณะจะเลือกไปช้อปปิ้งมากที่สุด ซึ่งการเพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจอาจจะมีไม่ใช่แค่การใช้บริการโดยรอบเพียงอย่างเดียวแต่มีหลายปัจจัยอาจส่งผลให้เศรษฐกิจโดยรวมนั้นเพิ่มสูงขึ้น

(3) เมื่อสวนเบญจกิติมีกิจกรรมที่หลากหลายความถี่การมาใช้บริการสวนเบญจกิติจะมากขึ้น

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบระยะทางของผู้ใช้ที่อาศัยอยู่กับไม่อาศัยอยู่โดยรอบสวนสาธารณะ พบว่าผู้ใช้บริการที่อยู่อาศัยโดยรอบสวนเบญจกิติซึ่งเป็นผู้ใช้บริการหลัก มีการทำกิจกรรมอย่างน้อย 2 กิจกรรมต่อคน โดยแบ่งกิจกรรมเป็น 2 แบบ คือ การพักผ่อนหย่อนใจ (ร้อยละ 19.93) และการออกกำลังกาย (ร้อยละ 18.43) และเมื่อเปรียบเทียบการมาใช้บริการในวันธรรมดากับวันหยุดจะเห็นได้ว่า ผู้มาใช้บริการในวันหยุดจะมีจำนวนมากกว่า และทำกิจกรรมอย่างน้อย 2 กิจกรรมต่อคน คือ การพักผ่อนหย่อนใจ (ร้อยละ 44.38) และการออกกำลังกาย (ร้อยละ 25.03) ส่วนการทดสอบสถิติการถดถอยพหุคูณ วิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมาใช้บริการสวนสาธารณะพบว่า ตัวแปรกิจกรรม มีค่าสถิติทดสอบ P-value น้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ผู้ใช้บริการสวนเบญจกิติที่มาทำกิจกรรมพักผ่อนเพียงอย่างเดียว มีความถี่ในการมาใช้บริการน้อยกว่า ผู้ใช้บริการที่มาทำกิจกรรมอื่นๆ 0.22 ครั้ง/สัปดาห์ อย่างมีนัยสำคัญความเชื่อมั่นที่ 95% จะเห็นได้ว่าการที่สวนมีกิจกรรมที่หลากหลายทั้งในด้าน การออกกำลังกาย และด้านการพักผ่อนหย่อนใจจะดึงดูดคนให้มาใช้บริการบ่อยขึ้น สมมติฐานนั้นจึงเป็นจริง

ข้อเสนอแนะ (Suggestions)

(1) ด้านการออกแบบสวนเบญจกิติ

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์คุณลักษณะกับพฤติกรรมการใช้บริการสวนสาธารณะ จะเห็นได้ว่า ผู้ใช้บริการของสวนเบญจกิติส่วนใหญ่จะมาใช้บริการในวันหยุด (ร้อยละ 68.75) มากกว่าวันธรรมดา (ร้อยละ 41.25) และจะมาในช่วงเย็น (ร้อยละ 69.50) มากกว่า 1 เท่าของช่วงเช้า (ร้อยละ 30.50) และจากการวิเคราะห์

การเปรียบเทียบระยะเวลาที่อยู่อาศัยโดยรอบ และพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะจำแนกตามวันที่มาใช้บริการสวนสาธารณะ ส่วนใหญ่กิจกรรมที่มาทำในส่วนจะเป็นการมาพักผ่อนหย่อนใจทั้งในวันธรรมดาและวันหยุด นอกจากนี้ยังวิเคราะห์ถึงปัจจัยในการเลือกใช้บริการสวนสาธารณะ พบว่า ปัจจัยด้านบรรยากาศ ด้านความสะดวก และด้านความปลอดภัยในสวนสาธารณะมีค่าเฉลี่ยที่สูงตามลำดับ จึงมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาด้านการออกแบบทางกายภาพของสวนเบญจกิติเพิ่มเติม คือ ควรเพิ่มที่พักผ่อนที่มีร่มเงาตลอดทั้งวันเนื่องจากผู้ใช้บริการสวนเบญจกิติส่วนใหญ่จะมาพักผ่อน นั่งเล่น และเป็นที่พบปะกับเพื่อน ถึงแม้ว่าจะมีร่มเงาจากต้นไม้แต่ก็ไม่ได้ร่มตลอดทั้งวัน ทำให้ในช่วงเวลากลางวันที่มีอากาศที่ร้อนผู้ใช้บริการค่อนข้างจะน้อยกว่าช่วงเย็นเป็นจำนวนมาก เนื่องจากช่วงเย็นจะมีผู้ใช้บริการจำนวนมากก็ต้องคำนึงถึงความสะดวกที่ปัจจุบันยังมีจุดที่ขยี้ที่น้อยและไม่รู้ตำแหน่ง ทำให้ผู้ใช้บริการวางขยะไว้ตามทางเดิน ควรจะเพิ่มจุดทิ้งขยะหรือบอกตำแหน่งการทิ้งขยะให้ชัดเจน นอกจากนี้ยังมีจุดเชื่อมสะพานเขียวในช่วงกลางคืนนั้นถือว่าเป็นจุดเปลี่ยว เนื่องจากแสงไฟไม่เพียงพอและมีทางเข้าออกเพียง 6 จุด ในระยะห่างกัน ควรปรับปรุงเรื่องแสงสว่าง เพื่อเพิ่มความปลอดภัยอาจจะตั้งจุดผู้ใช้บริการสวนลุมพินีมาใช้บริการสวนเบญจกิติได้มากยิ่งขึ้น

(2) ด้านการเชื่อมต่อของสวนเบญจกิติ

จากการวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือสถิติโคสควอร์ พบว่า รูปแบบการเดินทางมีผลต่อความถี่การใช้สวนสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญ จึงควรให้ความสำคัญกับการเชื่อมต่อของสวนเบญจกิติเพื่อให้ความสะดวกต่อผู้ใช้บริการสวนสาธารณะ ซึ่งผู้ใช้บริการประจำและไม่ประจำส่วนใหญ่จะใช้รถยนต์ส่วนตัว (ร้อยละ 30.5) และรถไฟฟ้า BTS/MRT (ร้อยละ 26.75) ซึ่งสวนเบญจกิติมีปัญหาด้านการเชื่อมต่อกับศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ซึ่งปัจจุบันไม่ได้เชื่อมกันในการเดินทางด้วยรถยนต์ จึงมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาการเชื่อมต่อพื้นที่ ควรจะเปิดประตูทางเข้าสำหรับสัญจรตรงประตูถนนซอยสุขุมวิท 4 และเชื่อมต่อเข้ากับถนนภายในสวนข้างหลังอาคารโรงงานยาสูบ 1 และ 2 จะเชื่อมไปที่ลานจอดรถของสวนเบญจกิติได้เลย แต่ต้องคำนึงถึงด้านความปลอดภัยเนื่องจากถนนเส้นนี้อยู่ระหว่างสนามกีฬาที่สวนสำหรับสัตว์เลี้ยง ส่วนด้านการเชื่อมต่อจากรถไฟฟ้า BTS ที่ต้องลงสถานีโอโศก เดินไปอีก 500 เมตร จะถึงประตูสวนเบญจกิติอีกทาง ควรจัดการทางเดินให้ได้มาตรฐานและเพิ่ม Coverway เชื่อมเข้ากับสวนเบญจกิติ เพิ่มความสะดวกของผู้เข้าใช้บริการ

(3) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

งานวิจัยการใช้บริการสวนสาธารณะ กรณีศึกษาสวนเบญจกิติ ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะ ซึ่งปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะสวนเบญจกิติเพียงแห่งเดียว ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เห็นว่าควรที่จะศึกษาเพิ่มเติมในสวนสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร อย่างเช่น สวนวชิรเบญจทัศ (สวนรถไฟ) เป็นสวนสาธารณะระดับชุมชนที่อยู่กลางเมืองซึ่งในอนาคตมีการเชื่อมสวนสาธารณะเป็นอุทยานสวนจตุจักรคล้ายกับสวนเบญจกิติ เพื่อให้การศึกษาดังกล่าวการใช้บริการสวนสาธารณะของคนกรุงเทพมหานครมีความครอบคลุมและสมบูรณ์มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (Reference)

- กรมโยธาธิการและผังเมือง. (2546). **เกณฑ์ด้านผังเมืองหมวดบริการสังคม เรื่อง สวนสาธารณะ สนามกีฬา หอสมุดและพิพิธภัณฑ์**. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มงานมาตรฐาน สำนักพัฒนามาตรฐาน กรมโยธาธิการและผังเมือง.
- กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. (2565). **กรุงเทพฯ ติดอันดับ 3 เมืองที่ผู้คนทำงานหนักที่สุดในโลก**. เข้าถึงเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2567. เข้าถึงได้จาก <https://www.bangkokbiznews.com/business/942231>
- กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. (2565). **ทำความเข้าใจ สวนป่าระยะที่ 2-3 ในสวนสาธารณะเบญจกิติ เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง**.
- เจนณรงค์ สมพงษ์, วราลักษณ์ คงอ้วน. (2559). บทบาทและการพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะสวนลุมพินี กรุงเทพมหานคร. **วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬ.** 2, 22, (กรกฎาคม - ธันวาคม) : 56-69.
- ชาดาธิป ธรรมกุล. (2565). **การใช้พื้นที่สาธารณะเชิงธุรกิจในเขตกรุงเทพมหานคร**. เข้าถึงเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2567. เข้าถึงได้จาก <https://3mit.ru.ac.th/journals/it18/15.6314193016%20%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%94%E0%B8%B2%E0%B8%98%E0%B8%B4%E0%B8%9B%20%E0%B8%98%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A1%E0%B8%81%E0%B8%B8%E0%B8%A5.pdf>
- ฐานเศรษฐกิจ. (2566). **ประเทศไทย ติดอันดับเมืองที่แรงงาน ทำงานหนักที่สุดในโลก**. เข้าถึงเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2567. เข้าถึงได้จาก <https://www.thansettakij.com/health/wellbeing/555566>
- ณ-ฉวี แก่นทอง. (2562). **สิ่งดึงดูดใจต่อพฤติกรรมการใช้พื้นที่สวนสาธารณะกรณีศึกษา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี**. เข้าถึงเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2567. เข้าถึงได้จาก http://www.sar.rmutt.ac.th/sar63/?wpfb_dl=2498
- ธนวุฒ นาชีวะ. (2561). "การใช้สวนสาธารณะระดับย่านในพื้นที่โดยรอบสถานีระบบขนส่งมวลชนทางราง กรณีศึกษาสวนลุมพินี." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นิธิวี ทองป้อม. (2565). **วิธีการศึกษาพฤติกรรมผู้ใช้สวนสาธารณะเพื่อการพัฒนา. วารสารวิชาการ พลังงานและสิ่งแวดล้อมในอาคาร**. 5, 1 (มกราคม-มิถุนายน): 44.
- นิลุบล คล่องเวสสะ. (2548). การวางแผนและออกแบบสวนสาธารณะและพื้นที่นันทนาการกรุงเทพฯ. เอกสารประกอบการสอนภาคศึกษานิพนธ์ปริญญาโท คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราโมทย์ ประสาทกุล, สุรีย์พร พันพืง, & ปัทมา ว่าพัฒน์นงศ. (2550). **ระเบิดคนเมืองในประเทศไทย**. นคราภิวัตน์และวิถีชีวิตเมือง.

- พงศ์พรหม ยามะรัตน์. (2564). **เผยภาพคืบหน้า “สวนป่าเบญจกิติ” เฟส 2-3 ใหญ่ระดับอาเซียนใจกลางกรุง**. เข้าถึงเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2567. เข้าถึงได้จาก <https://mgronline.com/online/section/>
- พรเทพ เฮง. (2561). **ปอดเมือง ป่าไม้มหานคร**. เข้าถึงเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2567. เข้าถึงได้จาก <https://www.posttoday.com/politics/554601>
- ภควดี ศรีอ่อน. (2555). "พฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะและสภาพแวดล้อมทางภูมิทัศน์ กรณีศึกษาสวนรมณีนาถ." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาภูมิสถาปัตยกรรม ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมือง มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มลธิชา วงศ์พรหมมา, ศิริวรรณ มียี่ง. (2562). "โครงการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์สวนสาธารณะบึงสีกัน เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตพืชและภูมิทัศน์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย. (2560). **แนวทางการจัดการพื้นที่สีเขียวและมาตรฐานอัตราส่วนพื้นที่สีเขียวสำหรับชุมชนเมืองในประเทศไทย**.
- วิทัศน์กรุงเทพ. (2565). **กรุงเทพมหานคร**. เข้าถึงเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2567. เข้าถึงได้จาก <https://www.goethe.de/prj/tus/th/ity/bangkokth.html>
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูร และคณะ. (2554). **จิตวิทยาสภาพแวดล้อม : มूलฐานการสร้างสรรค์และจัดการสภาพแวดล้อมน่าอยู่อาศัย**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท จี.บี.พี เซ็นเตอร์ จำกัด.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2554). **พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน**. เข้าถึงเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2567. เข้าถึงได้จาก <https://dictionary.orst.go.th/>
- สุวีรัตน์ จำปาเงิน. (2559). "แนวทางการพัฒนาสวนสาธารณะที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาสถาปัตยกรรมคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Activethai.org. (2022). **ประเทศไทยให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางกายมากเพียงใด?**. Accessed December 6. Retrieved from <https://www.activethai.org/province/bangkok/#>
- Cochran, W. G. (1977). *Sampling techniques*. New York: John Wiley & Sons.
- Opasserepadung, P. (2022). **เรียนรู้และเข้าใจระบบนิเวศของสวนป่า ผ่าน 'สวนป่าเบญจกิติ' พื้นที่สาธารณะรูปแบบใหม่ใจกลางกรุง**. Accessed December 6. Retrieved from <https://citycracker.co/city-environment/benjakitti-park-phase-2-3/>
- Ppjourney. (2023). **สวนป่าแห่งแรกกลางกรุงเทพฯ สวนเบญจกิติ**. Accessed December 6. Retrieved from <https://th.trip.com/moments/detail/bangkok-191-18539506/>
- Sternstein, L. (Cartographer). (1986). *Spatial Aspects of Migrants Preference for Krung Thap Maha Nakhon Bangkok*.
- Vijitsarn, W. (2022). **สวนป่าเบญจกิติ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง คน สัตว์ น้ำ ป่า**. Accessed December 6. Retrieved from <https://dsignsomething.com/2022/03/29/benjakitti-park/>

